

REGERING VAN *ARUBA*

Minister van Financiën,
Economische Zaken en
Cultuur

L.G.Smith Blvd. 76
Oranjestad, Aruba
Tel. (297) 528 4900

Uitvoerings Rapportage

1^e Kwartaal 2019

Colofon

Titel	:	Uitvoeringsrapportage 1 ^e kwartaal 2019 Land Aruba
Samensteller	:	Directie Financiën
In samenwerking met	:	Departamento di Impuesto (DIMP) Departamento di Aduana (Douane) Departamento Recurso Humano (DRH)
Bronnen	:	Centrale administratie van het Land – GFS/EnterpriseOne, PSA, SAP, Kwartaalrapportages (voorlopige cijfers) van de collectieve sector

Landsverordening Instelling Ministeries 2018:

1. Ministerie van Algemene Zaken, Integriteit, Overheidszorg, Innovatie en Energie (AIOIE)
2. Ministerie van Financiën, Economische Zaken en Cultuur (FEC)
3. Ministerie van Justitie, Veiligheid en Integratie (JVI)
4. Ministerie van Toerisme, Volksgezondheid en Sport (TVS)
5. Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Duurzame Ontwikkeling (OWDO)
6. Ministerie van Sociale Zaken en Arbeid (SZA)
7. Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu (ROIM)
8. Ministerie van Transport, Communicatie en Primaire Sector (TCPC)

Disclaimer

Cijfers gepresenteerd in deze rapportage zijn afkomstig uit de centrale financiële administratie van het Land. Bij de opstelling van deze kwartaalrapportage is rekening gehouden met het volgende:

- De kosten zijn zo volledig mogelijk verwerkt en de middelen zijn opgenomen op basis van de werkelijke realisaties per 31 maart 2019. De kosten voortvloeiend uit nog te ontvangen facturen en afrekeningen, die voor zover nog niet in de centrale administratie zijn opgenomen, zijn op basis van een zorgvuldige schatting verwerkt in deze rapportage;
- Ontvangsten uit aflossingen studieleningen worden in de kapitaaldienst op basis van de werkelijke ontvangsten verantwoord;
- De toegepaste cijfermatige opstelling is conform de begrotingsopstelling, mits anders vermeld;
- De rapportage betreft de uitvoering van de begroting van de ministeries van het Land (c.q. overheid conform enge definitie).
- Kwartaalrapportages aangeleverd van de instellingen behorende tot de collectieve sector zijn voorlopige cijfers uit de eigen administraties, die niet door Directie Financiën naar juist- en volledigheid kunnen worden gecontroleerd.

Inleiding

Doelstelling van deze uitvoeringsrapportage is om informatie te verschaffen en verantwoording af te leggen aan de Staten van Aruba, de Ministerraad en de CAft ten aanzien van de begrotingsuitvoering, de middelen- en kostenrealisatie, de realisatie van de kapitaaldienst, de financiering en het schuldbeheer. Verder wordt ook informatie verschaft over de liquiditeitspositie en de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen binnen het financieel beheer.

Na de inhoudsopgave van dit document volgt een tabel met een puntsgewijze opsomming van de belangrijkste aspecten die zich in het eerste kwartaal van 2019 hebben voorgedaan. De daaropvolgende hoofdstukken geven per onderwerp een meer gedetailleerdere toelichting. Aan het eind van dit document zijn een aantal bijlagen bijgevoegd, met een weergave van de berekening van de tekortnorm, de middelen- en de kostenrealisatie per kwartaal over de periode 2015 tot en met 31 maart 2019 en nadere informatie ten aanzien van het BVP.

Samenvattend kan gesteld worden dat de voorlopige cijfers van het Land een sterke verbetering in resultaten ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar laten zien. Er is sprake van een ombuiging van tekorten naar overschotten in zowel de exploitatie als in het financieringssaldo. Dit levert ten opzichte van het vierde kwartaal 2018 een lichte stijging in de schuld welke eerder het gevolg is van de uitvoering van financieringstransacties voor het hele jaar dan met het in de eerste kwartaal behaalde financiële resultaten.

Verder is van groot belang voor een aantal indicatoren in de openbare financiën dat begin maart 2019 het Centraal Bureau Statistiek een nieuwe tijdreeks over het Bruto Binnenlands Product (BBP) over de jaren 2013 tot en met 2017 bekend heeft gemaakt. De Centrale Bank van Aruba evenals de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie zijn op basis van deze herijkte BBP-cijfers doende voor de jaren 2018 en 2019 met geactualiseerde prognoses te komen. Deze actuele cijfers zijn evenwel bij publicatiedatum van dit document niet beschikbaar. Daarom wordt vooruitlopend daarop, het geactualiseerde BBP-cijfer van 2017 gebruikt voor de bepaling van een voorlopige BBP-prognose voor 2018 en 2019, met voor elk jaar een aanvulling van een (behoedzame) nominale groeiveronderstelling van 1%. Dit percentage is eerder bepaald in het kader van het behoedzame begrotingsbeleid zoals opgenomen in het Financieel Economisch Memorandum (FEM) en is reeds meerdere malen toegepast.

De minister van Financiën, Economische Zaken & Cultuur

mr. X.J. Ruiz-Maduro
10 mei 2019

Inhoudsopgave	
Colofon	2
Disclaimer	3
Inleiding	4
1. Samenvatting	6
2. Realisatie begroting 2019	7
2.1. Realisatie exploitatierekening 2019.....	7
2.1.1 <i>Middelen per 31 maart 2019</i>	8
2.1.2 <i>Kosten per 31 maart 2019</i>	14
2.2. Realisatie kapitaalrekening 2019	17
2.2.1 <i>Korte toelichting op de kapitaaldienst per 31 maart 2019</i>	17
3. Financiering en schuldbeheer	19
3.1. Uitvoering financieringsbevoegdheid	19
3.2. Schuldstand	21
3.3. Schuldendienst 2019	23
3.4. Kortlopende schulden	23
4. Financieel beheer	25
5. Liquiditeitsoverzicht	30
6. Collectieve Sector	32
BIJLAGE: I	33
Tabel I: Kerncijfers financiering en schuldbeheer.....	33
Grafiek I: Vergelijking middelenrealisatie per kwartaal 2015 - 2019.....	33
Grafiek II: Vergelijking kostenrealisatie per kwartaal 2015 - 2019	33
BIJLAGE: II	34

1. Samenvatting

Middelen	t/m 31 maart 2019	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Directe belastingen	117.748.513	588.400.000	20,0%
Indirecte belastingen	149.573.113	613.886.700	24,4%
Retributies,leges & rechten	5.167.401	28.730.500	18,0%
Rechten, boeten & overig	12.206.774	35.521.400	34,4%
Rente	47.854	296.000	16,2%
Niet-belastingopbrengsten	5.358.875	99.935.100	5,4%
Landsbedrijven en fondsen	1.186.675	5.728.700	20,7%
Overige ontvangsten	25.069.233	50.122.100	50,0%
Totaal	316.358.437	1.422.620.500	22,2%

Kosten	t/m 31 maart 2019	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Personeel	89.614.150	379.789.100	23,6%
Werkgeversbijdragen	24.957.377	98.842.500	25,2%
Goederen en diensten	33.436.843	183.080.200	18,3%
Rente LV & VV	60.581.799	232.309.000	26,1%
Subsidies	48.861.415	212.954.200	22,9%
Overdrachten Binnenland	27.492.798	126.897.000	21,7%
Overdrachten Buitenland	1.024.169	19.527.000	5,2%
Bijdragen en afschrijvingen	29.141.054	173.635.100	16,8%
Totaal	315.109.605	1.427.034.100	22,1%

Exploitatieresultaat	1.248.832	(4.413.600)	-28,3%
-----------------------------	------------------	--------------------	---------------

Kapitaal ontvangsten	t/m 31 maart 2019	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Verkoop onr. goederen en grond	34.100	-	
Kapitaalontvangsten	-	-	
Lokale Kredietaflossing	1.291.269	6.360.000	20,3%
Schenking	45.533	-	
Vrijgekomen afschrijvingen	9.024.125	36.096.500	25,0%
Totaal	10.395.027	42.456.500	24,5%

Kapitaal uitgaven	t/m 31 maart 2019	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Investerings	615.079	27.318.000	2,3%
Vermogensoverdrachten	1.000.000	5.475.000	18,3%
Lokale kredietverlening	3.029.076	30.000.000	10,1%
Totaal	4.644.155	62.793.000	7,4%

Netto resultaat kapitaaldienst	5.750.871	(20.336.500)	-28,3%
---------------------------------------	------------------	---------------------	---------------

Financieringsbehoefte	(131.332.797)	(282.194.100)	46,5%
------------------------------	----------------------	----------------------	--------------

Herfinanciering aflossingen	138.332.501	257.444.000	53,7%
------------------------------------	--------------------	--------------------	--------------

Financieringssaldo	6.999.704	(24.750.100)	-28,3%
---------------------------	------------------	---------------------	---------------

Berekening tekortnorm:		
Tekort t.o.v. BBP 1e kw. '19 Afl. 5.581,0 mln. (CBS)	0,1%	-0,4%

Collectieve Sector

Exploitatieresultaat Land Aruba	1.248.832	(4.413.600)	-28,3%
--	------------------	--------------------	---------------

Exploitatieresultaat Collectieve Sector	22.971.672		
--	-------------------	--	--

Financieringsoverschot Collectieve Sector	28.722.543	-	0,5%
--	-------------------	----------	-------------

Puntsgewijze toelichting 31 maart 2019:

- Totale middelen Afl. 316,4 milj. (realisatie 22,2%)
- Totale kosten Afl. 315,1 milj. (realisatie 22,1%)
- Opbrengst intensivering invorderingsacties DIMP Afl. 10,2 miljoen (begroot op 66,9 milj.):
 - Loonbelasting Afl. 1,7 milj.
 - Winstbelasting Afl. 5,6 milj.
 - Grondbelasting Afl. 1,4 milj.
 - BBO Afl. 1,5 milj.
- Onderverdeling winstbelasting ultimo maart 2019, Afl. 9,2 milj.:
 - Winstbelasting Afl. 5,6 milj.
 - VAS-aangiften Afl. 3,6 milj.
- Positief exploitatieresultaat van Afl. 1,2 milj. (realisatie: -28,3%)
- Kapitaalontvangsten Afl. 10,4 miljoen (realisatie 24,5%)
- Kapitaaluitgaven Afl. 4,6 milj. (realisatie: 7,4%)
- Positief nettoresultaat kapitaaldienst van Afl. 5,8 milj. (realisatie: -28,3%)
- Financieringsbehoefte Afl. 131,3 milj. (realisatie: 46,5%)
- Herfinanciering van aflossingen Afl. 138,3 milj. (realisatie: 53,7%)
- Financieringsoverschot Afl. 7,0 milj. (realisatie: -28,3%)
- Vastgestelde financieringsbehoefte 2019 Afl. 282,2 miljoen
- Schuldstand inclusief latente schulden Afl. 4.316,3 milj., waarvan aandeel leningen Afl. 4.222,4 milj.
- Kortlopende schulden Afl. 93,9 milj.
- Liquiditeit:
 - Ontvangsten Afl. 84,5 milj.
 - Uitgaven Afl. 122,0 milj.
- Nominale bbp (conform begroting 2019): Afl. 4.952,3 milj.
- Herijkte nominale bbp-prognose 2017 conform CBS met een nominale groeiveronderstelling van 1% p/j: Afl. 5.581,0 milj.
- Berekende overschot Collectieve Sector: 0,5%
- Nominale economische groeiveronderstelling 2019: 1%

2. Realisatie begroting 2019

2.1. Realisatie exploitatierekening 2019

Tabel 2.1 presenteert het voorlopige exploitatiesaldo van het Land Aruba per einde van het eerste kwartaal 2019. Het Land heeft over deze periode Afl. 316,4 miljoen aan ontvangsten geboekt, waarvan Afl. 267,3 miljoen aan belastingopbrengsten (84,4% van de totale middelen). De directe en indirecte belastingen leveren samen een begrotingsrealisatie van 22,2%. De overige middelensoorten brachten samen Afl. 49,0 miljoen in 's Landskas (gelijk aan 15,5% van de totale middelen). De totale kosten over het eerste kwartaal bedragen ruim Afl. 315,1 miljoen wat gelijk is aan 22,1% van de begroting. De personeelskosten (salarissen inclusief werkgeversbijdragen) vormen samen het grootste aandeel in de kosten ten bedrage van Afl. 114,6 miljoen (36,4% van de totale kosten). De twee na grootste kostenpost zijn de rentelasten Afl. 60,6 miljoen (19,2% van de totale kosten) die eind maart 2019 ten opzichte van de begroting voor 26,1% zijn gerealiseerd. De uitgaven gerelateerd aan subsidieverstrekingen bedragen Afl. 48,9 miljoen (15,5% van de totale kosten) met een realisatie van 22,9%. De kostensoort goederen en diensten heeft een aandeel van 10,6% in de totale kosten en zijn per einde eerste kwartaal voor 18,3% gerealiseerd. Per saldo bedraagt het exploitatieresultaat aan het einde van het eerste kwartaal van 2019 een surplus van Afl. 1,2 miljoen.

Tabel 2.1: Exploitatieresultaat per 31 maart 2019

Middelen	t/m 31 maart 2019	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Directe belastingen	117.748.513	588.400.000	20,0%
Indirecte belastingen	149.573.113	613.886.700	24,4%
Retributies, leges & rechten	5.167.401	28.730.500	18,0%
Rechten, boeten & overig	12.206.774	35.521.400	34,4%
Rente	47.854	296.000	16,2%
Niet-belastingopbrengsten	5.358.875	99.935.100	5,4%
Landsbedrijven en fondsen	1.186.675	5.728.700	20,7%
Overige ontvangsten	25.069.233	50.122.100	50,0%
	316.358.437	1.422.620.500	22,2%

Kosten	t/m 31 maart 2019	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Personeel	89.614.150	379.789.100	23,6%
Werkgeversbijdragen	24.957.377	98.842.500	25,2%
Goederen en diensten	33.436.843	183.080.200	18,3%
Rente LV & VV	60.581.799	232.309.000	26,1%
Subsidies	48.861.415	212.954.200	22,9%
Overdrachten Binnenland	27.492.798	126.897.000	21,7%
Overdrachten Buitenland	1.024.169	19.527.000	5,2%
Bijdragen en afschrijvingen	29.141.054	173.635.100	16,8%
	315.109.605	1.427.034.100	22,1%

Exploitatieresultaat	1.248.832	(4.413.600)	-28,3%
-----------------------------	------------------	--------------------	---------------

Bron: Directie Financiën

2.1.1 Middelen per 31 maart 2019

In deze paragraaf worden drie tabellen gepresenteerd. Tabel 2.2 presenteert de realisatie per middelencategorie per einde van het eerste kwartaal 2019, met daarnaast de vergelijkende cijfers van het voorafgaande dienstjaar. Tabel 2.2.1 geeft een uitsplitsing van de directe belastingen en Tabel 2.2.2 is een weergave van een verdere uitsplitsing van de indirecte belastingen. Volledigheidshalve wordt hierbij opgemerkt dat, ter wille van de vergelijkbaarheid over de periodes heen, de cijfers in deze tabellen afkomstig zijn van de kwartaalrapportages van het voorafgaande dienstjaar.

Tabel 2.2: Middelenrealisatie per 31 maart 2019 in Afl.

Middelen	t/m 31 maart 2019	t/m 31 maart 2018	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Directe belastingen	117.748.513	114.460.256	588.400.000	20,0%
Indirecte belastingen	149.573.113	117.675.770	613.886.700	24,4%
Retributies,leges & rechten	5.167.401	5.374.638	28.730.500	18,0%
Rechten, boeten & overig	12.206.774	16.742.687	35.521.400	34,4%
Rente	47.854	46.037	296.000	16,2%
Niet-belastingopbrengsten	5.358.875	6.917.686	99.935.100	5,4%
Landsbedrijven en fondsen	1.186.675	1.122.200	5.728.700	20,7%
Overige ontvangsten	25.069.233	8.640.427	50.122.100	50,0%
	316.358.437	270.979.701	1.422.620.500	22,2%

Bron: Directie Financiën

Onderverdeling van de directe belastingen

Tabel 2.2.1: Realisatie directe belastingen per 31 maart 2019 in Afl.

Omschrijving	t/m 31 maart 2019	t/m 31 maart 2018	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Loonbelasting	72.445.613	72.012.836	277.800.000	26,1%
Inkomstenbelasting	2.473.716	2.691.719	-	
Rente belastingvordering	262.126	967.016	5.000.000	5,2%
Vervolging nat. persoon	-	-	100.000	0,0%
Winstbelasting	9.179.685	7.825.947	188.000.000	4,9%
Dividenbelasting	8.492.467	1.007.128	5.000.000	169,8%
Grondbelasting	3.551.816	4.730.384	66.000.000	5,4%
Successie-/overgangsbel.	172.784	186.400	-	
Overdrachtsbelasting	2.151.674	8.384.627	19.000.000	11,3%
Motorrijtuigenbelasting	18.816.829	15.561.311	26.000.000	72,4%
Zegelbelasting	201.803	1.092.888	1.500.000	13,5%
	117.748.513	114.460.256	588.400.000	20,0%

Bron: Departamento di Impuesto

Onderverdeling van de indirecte belastingen

Tabel 2.2.2: Realisatie indirecte belastingen per 31 maart 2019 in Afl.

Omschrijving	t/m 31 maart 2019	t/m 31 maart 2018	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
<i>Invoerrechten</i>	43.380.709	42.308.541	199.660.000	21,7%
<i>Accijns gedestilleerd</i>	8.552.082	4.934.712	35.600.000	24,0%
<i>Accijns sigaretten</i>	4.733.855	6.164.054	14.100.000	33,6%
<i>Accijns bier</i>	8.000.069	6.867.598	33.600.000	23,8%
<i>Accijns minerale olien</i>	18.114.719	16.007.786	74.250.000	24,4%
<i>B.B.O.</i>	27.759.015	29.948.647	111.000.000	25,0%
<i>Zegelbelastingen</i>	1.140	52	51.700	2,2%
<i>Dienstverlening IUD</i>	431.508	540.600	2.825.000	15,3%
<i>Vergunningen</i>	7.780.979	7.444.280	25.000.000	31,1%
<i>Milieubelasting op hotels e.a.</i>	3.734.069	3.240.071	13.000.000	28,7%
<i>Milieubel. op verhuur voertuig</i>	219.181	219.429	1.300.000	16,9%
<i>BAVP</i>	26.865.786	-	103.500.000	26,0%
	149.573.113	117.675.770	613.886.700	24,4%

Bron: Departamento di Impuesto

Hieronder volgt een nadere toelichting per middelensort, waarbij aanvankelijk de directe en indirecte belastingen worden toegelicht en daaropvolgend de overige middelensorten zoals in tabel 2.2 is opgenomen.

Een vergelijking van de realisatie van de middelensorten (tabel 2.2) met het voorgaande jaar geeft aan dat bij de meeste posten sprake is van een groei in de realisatie van de ontvangsten. Vergeleken met het eerste kwartaal van het voorgaande jaar zijn de totale middelen met 16,7% gestegen.

Nadere toelichting directe belastingen

Loonbelasting

De loonbelastingontvangsten bedragen over het eerste kwartaal 2019 Afl. 72,4 miljoen (26,1,1% van de begroting). Ten opzichte van het eerste kwartaal van het voorgaande jaar is Afl. 0,4 miljoen (0,6%) meer aan loonbelasting geïnd, welke wederom een resultaat is van verbeterde compliance en continuering van de invorderingsacties. Volgens de DIMP hebben de gevoerde invorderingsacties ten aanzien van dit middelensort over het eerste kwartaal 2019, Afl. 1,7 miljoen opgeleverd (realisatie van 9,2% op de raming t.a.v. de invorderingsacties begroot op Afl. 18,5 miljoen. Echter wordt opgemerkt dat de begroting voor loonbelasting in 2019, ten opzichte van 2018, naar beneden is bijgesteld (van Afl. 285,3 miljoen in 2018 naar Afl. 277,8 miljoen in 2019).

Inkomstenbelasting

Dit middelensort betreft het resultaat van de verwerking van de jaarlijkse IB-aangiftes en de afgewikkelde aanslagen. Dit kan in restituties of naheffing resulteren. Aan het einde van eerste kwartaal 2019 was het resultaat van betalingen en restituties positief ten gunste van de staatskas ten bedrage van Afl. 2,5 miljoen.

Rente belastingvordering

Dit middelensoort betreft geïncasseerde rente op achterstallige belastingontvangsten en geeft ten opzichte van de begroting 2019 een realisatie van 5,2%, maar in vergelijking met het eerste kwartaal 2018 is er sprake van een afname van Afl. 0,7 miljoen (-72,9%). De opbrengsten geboekt onder deze noemer zijn het product van de samenwerking tussen het afpakteam, bestandsvergelijkingen van de KvK en het UOAZV, de intensivering van de samenwerking met de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister (DBSB), de SVb, DIMAS en de bevordering van interne non-compliance rapportages, dat als doel heeft dat naheffingsaanslagen eerder kunnen worden opgelegd voor zowel loonbelasting, BBO en de winstbelasting.

Winstbelasting

De ontvangen winstbelasting vertoont een stijging van Afl. 1,4 miljoen (17,3%) ten opzichte van het eerste kwartaal van het jaar daarvoor, daar de winstbelasting in de begroting in 2019 naar beneden is bijgesteld. De realisatie ten opzichte van de begroting 2019 is gelijk aan 4,9%. Bij nadere analyse van de ontvangsten winstbelasting moet rekening worden gehouden met de specifieke deadlines van deze belastingsoort; de eerste inlever- en betaaldatum hiervan is wettelijk vastgesteld op 31 mei 2019. Naar verwachting is dat de realisatie in het tweede kwartaal dus sterk zal toenemen in verband met de vervaltermijn van de winstbelasting 2018. Verder wordt de geïnde winstbelasting per eind maart 2019 als volgt verdeeld: Afl. 9,2 miljoen totaal ontvangen (waarvan Afl. 5,6 miljoen aan winstbelasting en Afl. 3,6 miljoen uit de VAS-aangiften). De invorderingsacties van de DIMP op het gebied van winstbelasting zijn begroot op Afl. 26,0 miljoen waarvan ultimo maart 2019 voor 21,5% is gerealiseerd.

Dividendbelasting

Het eerste kwartaal 2019 vertoont een groei van de geïnde dividendbelasting in vergelijking met het eerste kwartaal 2018, ten bedrage van Afl. 7,5 miljoen (743,2%). Ten opzichte van de begroting 2018 is de realisatie gelijk aan 169,8%. Hierbij kan worden opgemerkt dat de ontvangsten dividendbelasting hoger zijn dan de vastgestelde begroting mede als gevolg van de tijdelijke aanpassing van het tarief in de inkomstenbelasting op uitgekeerde dividenden van 25% naar 10%.

Grondbelasting

De ontvangsten ultimo maart 2019 bedragen Afl. 1,2 miljoen minder dan het jaar daarvoor (afname van 24,9%). De begrotingsrealisatie 2019 is gelijk aan 5,4%. Naar verwachting zal dit percentage in het tweede kwartaal sterk toenemen als gevolg van het verzenden van de aanslagen grondbelasting 2019.

Overdrachtsbelasting

De overdrachtsbelasting vertoont in het eerste kwartaal 2019 een realisatie van 11,3 %. In absolute bedragen bedraagt de daling ten opzichte van het eerste kwartaal van het voorgaande jaar Afl. 6,2 miljoen (-74,3%).

Motorrijtuigenbelasting

Tot slot is de motorrijtuigenbelasting voor 72,4% gerealiseerd ten bedrage van Afl. 18,8 miljoen. Vergeleken met het voorgaande jaar is er sprake van een toename in ontvangsten ten bedrage van Afl. 3,3 miljoen (20,9%). Het betreft het doorzetten van het verbeteren van de compliance in het laatste kwartaal van 2018 en de vervanging van het stickersysteem voor het oude nummerplaatsysteem.

Nadere toelichting indirecte belastingen

Invoerrechten

De invoerrechten is het grootste middelensort in de indirecte belastingen met een aandeel van 29,0%. Tabel 2.2.2 geeft aan dat de invoerrechten in het eerste kwartaal 2019 een groei kende van Afl. 1,1 miljoen (2,5%) in vergelijking met het eerste kwartaal van 2018. Volgens de Douane, is voornoemde groei nog te danken aan verbeterde compliance, mede als gevolg van de verzorgde cursussen aan inklaaringsfunctionarissen die steeds een positief effect hebben op controles na invoer, waardoor de inklaarings steeds meer conform de vigerende richtlijnen en tarieven worden gedaan.

De begrotingsrealisatie over 2019 is berekend op 21,7% waarbij rekening moet worden gehouden met het feit dat de invoerrechten sterk onderhevig blijven aan seizoensinvloeden. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de accijns op water met toegevoegde suiker bij de vastgestelde begroting 2019 voor een bedrag van Afl. 16,7 voorlopig ondergebracht is bij de invoerrechten. Zodra de nodige wetswijziging plaatsvindt wordt de accijns op water met toegevoegde suiker als een apart middelensort gerapporteerd.

Verder is het gebruikelijk dat de realisatie van de invoerrechten in het tweede halfjaar hoger zijn dan in het eerste halfjaar, waardoor aannemelijk is dat de begroting wordt behaald; inderdaad was het over 2018 ook zo geweest.

Accijnzen

De accijnzen vormen samen 26,3% van de totale ontvangsten in de indirecte belastingen (accijnzen begroot op Afl. 157,6 miljoen met een realisatie over het eerste kwartaal 2019 van Afl. 39,4 miljoen, gelijk aan 25,0%). Alle accijnssoorten behalve accijns op sigaretten laten toenames zien vergeleken met het eerste kwartaal 2018. De ontvangsten van accijns op sigaretten zijn wel voor 33,6% gerealiseerd. Zoals in de laatste kwartaalrapportage vermeld, vertonen de ontvangsten van accijns op sigaretten in het algemeen een wisselend verloop, omdat de importeurs de zegels op onregelmatige tijdstippen in grote volumes aankopen bij de Douane. Zoals bekend, kunnen importeurs grote voorraden aanhouden waardoor meteen een stijging in de ontvangsten is aan te merken.

De ontvangsten accijns gedestilleerd bedragen in het eerste kwartaal 2019 Afl. 8,6 miljoen (Afl. 3,6 miljoen of 73,3% meer dan in het eerste kwartaal 2018); de tariefsverhoging van 44% heeft zijn effect niet gemist. De ontvangsten accijns op bier bedragen in het eerste kwartaal 2019 Afl. 8,0 miljoen (Afl. 1,1 miljoen of 16,5% meer dan in hetzelfde kwartaal in 2018)

Verder heeft de Douane in het eerste kwartaal 2019 Afl. 18,1 miljoen aan accijns op minerale oliën ontvangen (Afl. 2,1 miljoen of 13,2% meer dan in hetzelfde kwartaal in 2018), als gevolg van het terugbrengen van deze accijns naar het oude niveau van meer dan 10 jaar geleden.

Belasting op bedrijfsomzetten B.B.O. (inclusief BAVP)

In de vastgestelde begroting 2019 zijn de verwachte middelen uit hoofde van de verhoging van het tarief onder de BBO opgenomen. In de centrale administratie van het Land wordt de BAVP apart geregistreerd om inzichtelijk te maken hoeveel als gevolg van deze tariefverhoging wordt geïncasseerd.

Dit middelensort (inclusief BAVP) vormt 36,5% in de totale ontvangsten van de indirecte belastingen. Vergeleken met vorig jaar is dit middelensort toegenomen met Afl. 24,7 miljoen (82,4%). De begrotingsrealisatie per 31 maart 2019 is berekend op 25,5%. Verder gaf de DIMP aan dat de gevoerde invorderingsacties ten aanzien van de BBO over het eerste kwartaal van dit jaar Afl. 1,5 miljoen heeft opgeleverd (realisatie van 21,0% op een begroot invorderingstraject van Afl. 7,4 miljoen).

Overige indirecte belastingsoorten

De overige indirecte belastingsoorten leverden samen Afl. 12,2 miljoen op (een aandeel van 8,1% in de totale indirecte belastingopbrengsten) en een begrotingsrealisatie per eind maart 2019 van 28,8%. Ten opzichte van het eerste kwartaal 2018 is er sprake van een toename van Afl. 0,7 miljoen (6,3%). Het grootste bedrag in deze categorie betreft de opbrengsten

uit casinovergunningen ten bedrage van Afl. 7,8 miljoen met een realisatie van 31,1%, en de ontvangsten uit hoofde van de milieubelasting op hotels ten bedrage van Afl. 3,7 miljoen met een realisatie van 28,7%. De opbrengsten uit dienstverlening bedragen over het eerste kwartaal 2019 Afl. 0,4 miljoen met een realisatie van 15,3% van de begroting.

Hieronder volgt een specificatie van een aantal middelensoorten van tabel 2.2. (Samen totaal Afl. 49,0 miljoen aan ontvangsten of 15,5% van de totale middelen). Deze middelensoorten zijn na de indirecte belastingen in de tabel opgenomen.

Nadere toelichting overige belastingen opgenomen in tabel 2.2

Retributies, leges & rechten

Totaal is onder dit middelensoort ultimo maart 2019 Afl. 5,2 miljoen ontvangen (realisatie van 18,0% van de begroting). Het grootste bedrag betreft ontvangsten uit hoofde van retributies en leges afkomstig van Waarborgsommen (Afl. 1,6 miljoen), Censo (Afl. 0,9 miljoen), Veterinaire Dienst (Afl. 0,9 miljoen) en Dienst Technische Inspectie (Afl. 0,5 miljoen). Vergeleken met het eerste kwartaal van het voorgaande jaar is er sprake van een daling van Afl. 0,2 miljoen (-3,9%).

Rechten, boeten & overig

Dit middelensoort geeft een realisatie van Afl. 12,2 miljoen weer, oftewel 34,4% van de begroting. Vergeleken met de ontvangsten in het eerste kwartaal van het voorgaande jaar is er sprake van een afname van Afl. 4,5 miljoen (-27,1%).

Een groot bedrag geboekt onder dit middelensoort (Afl. 3,8 miljoen) betreft ontvangsten van verschillende diensten, waarvan de grootste afkomstig zijn uit ontvangsten van Dienst Telecommunicatie Zaken Afl. 3,2 miljoen en Directie Scheepvaart Afl. 0,6 miljoen.

Verder worden onder dit hoofdmiddelensoort ook ontvangsten uit verleende dienstverlening aan derden geboekt. Tot eind maart 2019 is hieraan Afl. 4,2 miljoen ontvangen, terwijl onder het middelensoort 'bijdragen in kosten' Afl. 3,0 miljoen aan ontvangsten zijn geboekt. Aan opgelegde boeten en incidentele middelen zijn in totaal ook Afl. 1,1 miljoen geïncasseerd.

Niet-belastingopbrengsten

De realisatie van dit middelensoort bedraagt ultimo maart 2019 Afl. 5,4 miljoen, welke gelijk is aan 5,4% van de begroting. De grootste ontvangsten geboekt hieronder zijn aan overdrachten van het Rijk (Afl. 1,3 miljoen), erfpachtrechten (Afl. 1,5 miljoen) en toeristenheffingen (Afl. 2,0 miljoen). Een vergelijking met het eerste kwartaal 2018 laat een afname zien van Afl. 1,6 miljoen (-22,5%). Vermeldenswaardig is hierbij dat de uitkeringen van deelnemingen meestal na het tweede kwartaal bekend worden.

Landsbedrijven en fondsen

De realisatie van de middelen bij de landsbedrijven en fondsen bedraagt tot eind maart 2019 Afl. 1,2 miljoen, oftewel 20,7% van begroting 2019. Deze ontvangsten hebben voornamelijk te maken met interne verrekeningen en doorbelastingen tussen de overheidsdiensten. Een vergelijking met hetzelfde kwartaal in 2018 geeft een toename weer van Afl. 0,06 miljoen (5,7%).

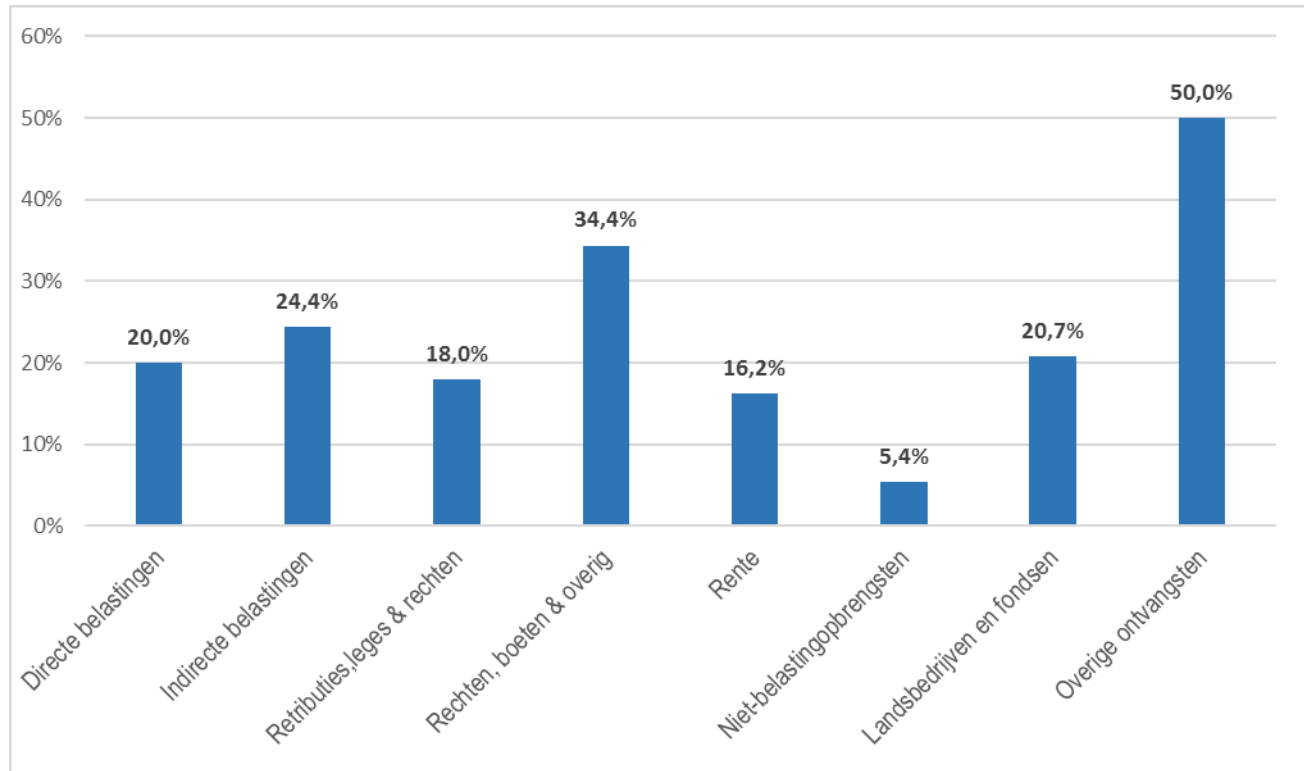
Overige

De overige ontvangsten bedragen aan het einde van het eerste kwartaal 2019 Afl. 25,1 miljoen, gerealiseerd voor 50,0% ten opzichte van de begroting 2019. Vermeldenswaardig is dat deze hoge realisatie het gevolg is van niet begrote gerealiseerde

agio op de uitgifte van vier staatsobligaties boven pari ten bedrage van Afl. 12,2. De rest van de ontvangsten onder dit middelensoort is voornamelijk toe te schrijven aan ontvangen deviezenprovisie (Afl. 12,8). Vergeleken met 2018 is er sprake van een forse stijging in de ontvangsten van Afl. 16,4 miljoen (190,1%).

Samenvattend zijn alle middelensoorten in onderstaande grafiek opgenomen (uitgedrukt in procenten).

Grafiek 2.1: Middelenrealisatie per 31 maart 2019 uitgedrukt in procenten:

Bron: Directie Financiën

2.1.2 Kosten per 31 maart 2019

De totale kosten over 2019 bedragen Afl. 315,1 miljoen, gelijk aan een begrotingsuitputting van 22,1%. Tabel 2.3 geeft per hoofdkostensoort de gerealiseerde kosten met de vergelijkende cijfers van het voorafgaande jaar.

Tabel 2.3: Kostenrealisatie per 31 maart 2019 in Afl.

Kosten	t/m 31 maart 2019	t/m 31 maart 2018	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
Personeel	89.614.150	89.861.232	379.789.100	23,6%
Werkgeversbijdragen	24.957.377	25.130.275	98.842.500	25,2%
Goederen en diensten	33.436.843	33.497.705	183.080.200	18,3%
Rente LV & VV	60.581.799	54.767.123	232.309.000	26,1%
Subsidies	48.861.415	48.622.160	212.954.200	22,9%
Overdrachten Binnenland	27.492.798	26.241.673	126.897.000	21,7%
Overdrachten Buitenland	1.024.169	3.166.067	19.527.000	5,2%
Bijdragen en afschrijvingen	29.141.054	37.512.544	173.635.100	16,8%
	315.109.605	318.798.779	1.427.034.100	22,1%
Exploitatieresultaat	1.248.832	(47.819.078)	(4.413.600)	-28,3%

Bron: Directie Financiën; vergelijkende cijfers afkomstig uit URK-1 2018.

Personeel

De totale personeelskosten, inclusief overwerkvergoedingen, bedragen ultimo maart 2019 Afl. 89,6 miljoen (23,6% van de begroting). Een vergelijking met het eerste kwartaal 2018 laat een lichte nominale daling in personeelskosten zien van Afl. 0,2 miljoen (-0,3%).

Tabel 2.4: Ontwikkeling personeelsaantallen in FTE's

Ministerie	K1	K2	K3	K4	K1
	2018	2018	2018	2018	2019
Ministerie van AIOIE	450	447	445	451	448
Ministerie van FEZC	784	774	770	756	753
Ministerie van JVI	1.508	1.493	1.497	1.487	1.483
Ministerie van OWDO	226	227	222	228	232
Ministerie van ROIM	187	186	185	190	189
Ministerie van SZA	223	239	241	244	239
Ministerie van TVS	312	325	315	315	308
Ministerie van TCPC	191	184	177	180	172
Totaal	3.881	3.875	3.852	3.851	3.824
Onderwijspersoneel	920	919	910	928	922
Kustwachtpersoneel	46	46	44	44	48

Bron: Departamento Recurso Humano

Tabel 2.4 is opgenomen om de personeelskosten in relatie te kunnen brengen met het aantal voltijds equivalente formatieplaatsen (FTE's). Deze tabel verschaft per kwartaal inzicht in het verloop van het aantal FTE's. Het aantal FTE's is in het eerste kwartaal 2019 per saldo met 27 FTE's afgenomen ten opzichte van het vierde kwartaal 2018. Dit komt doordat diverse arbeidsovereenkomsten bij de overheidsdiensten van rechtswege zijn verlopen en deze niet door het Kabinet-Wever zijn verlengd. Bijlage II presenteert de resultaten van de uitvoering van het BVP.

Werkgeversbijdragen

De werkgeversbijdragen bedragen eind maart 2019 Afl. 25,0 miljoen (gelijk aan een begrotingsuitputting van 25,2%) en in vergelijking met het eerste kwartaal 2018, Afl. 0,2 miljoen (0,7%) minder.

Goederen en Diensten

Goederen en diensten zijn gerealiseerd met Afl. 33,4 miljoen (18,3% van de begroting), hetgeen Afl. 0,06 miljoen (-0,2%) minder is dan in hetzelfde kwartaal van vorig jaar. De uitputting van deze kostensoort is wederom beneden de uitputting van 25% gebleven.

Rente

De totale rentelasten bedragen ultimo maart 2019 Afl. 60,6 miljoen, welke ten opzichte van het eerste kwartaal 2018 Afl. 5,8 miljoen (10,6%) meer is. De uitputting van de begroting 2019 is berekend op 26,1%. De onderverdeling van deze kostenpost is als volgt: rente obligatielening LV Afl. 14,4 miljoen, rente op geldleningen VV Afl. 42,4 miljoen, rente op geldleningen LV Afl. 3,8 miljoen. De uitputting geschiedt conform de periodiciteit waarbinnen in eerdere jaren leningen zijn afgesloten en verloopt conform verwachtingen.

Subsidies

De subsidies bedragen Afl. 48,9 miljoen, wat Afl. 0,2 miljoen meer is (0,5%) dan in hetzelfde kwartaal van vorig jaar. De begrotingsrealisatie is berekend op 22,9%. Noemenswaardige subsidiebedragen onder deze categorie zijn: subsidies aan instellingen niet zijnde onderwijs (Afl. 12,2 miljoen), exploitatiesubsidies onderwijs (Afl. 3,3 miljoen), salarissubsidies onderwijs (Afl. 31,0 miljoen), projectsubsidies (Afl. 1,4 miljoen) en de bijdrage aan Arubus NV (Afl. 1,0 miljoen).

Overdrachten binnenland

De overdrachten bedragen Afl. 27,5 miljoen (Afl. 1,3 miljoen meer dan in hetzelfde kwartaal van vorig jaar). Ten opzichte van de vastgestelde begroting is de realisatie 21,7%. Onder deze categorie worden de volgende uitgaven geboekt: huursubsidie (via FCCA) Afl. 5,6 miljoen, duurtetoeslag pensioenen Afl. 8,2 miljoen, overige pensioenen Afl. 1,1 miljoen, onderstand Afl. 6,0 miljoen, reparatie toeslag Afl. 10,7 miljoen en overig Afl. 0,1 miljoen.

Overdrachten buitenland

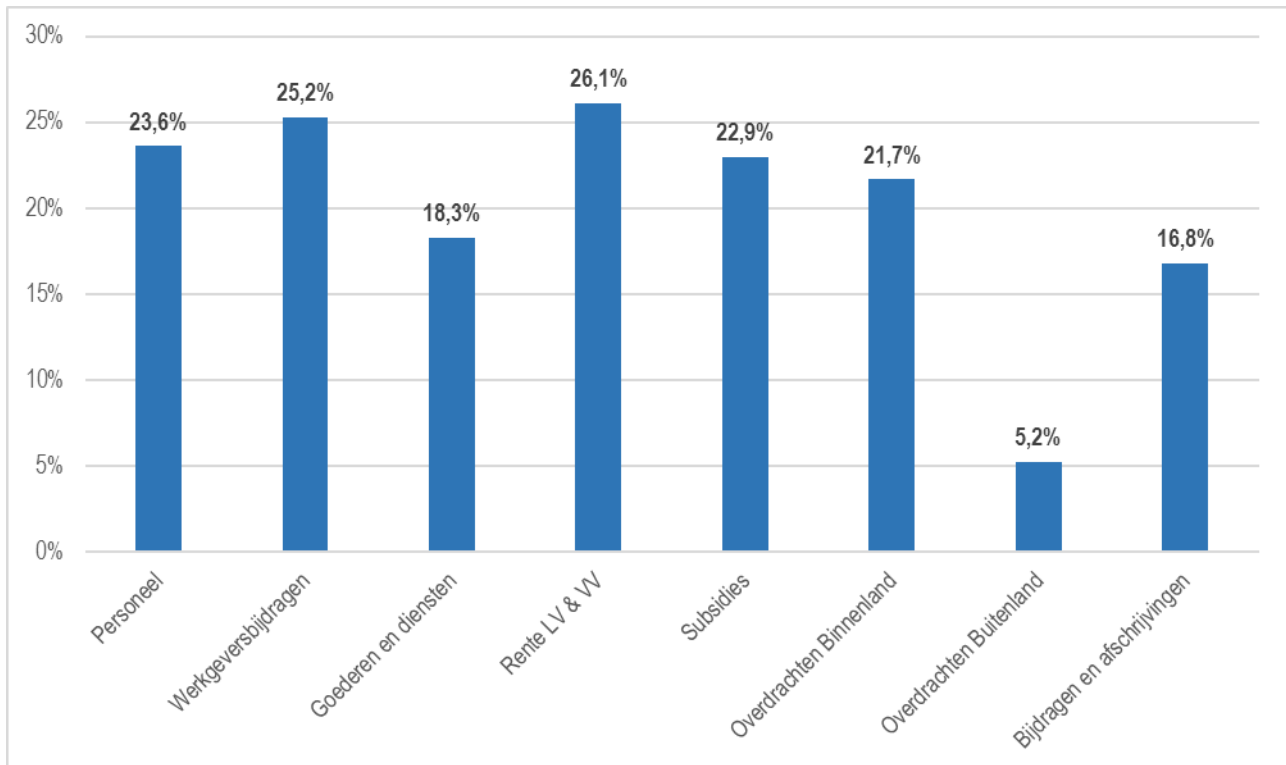
De gerealiseerde overdrachten buitenland bedragen over het eerste kwartaal 2019 Afl. 1,0 miljoen wat Afl. 2,1 miljoen lager is dan in hetzelfde kwartaal van vorig jaar (-67,7%). De begrotingsuitputting is berekend op 5,2% en heeft in dit geval voornamelijk te maken met overdrachten aan het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.

Bijdragen en afschrijvingen

De bijdragen en afschrijvingen bedragen Afl. 29,1 miljoen wat Afl. 8,4 miljoen (-22,3%) minder is dan de realisatie in het eerste kwartaal 2018. De begrotingsuitputting is gelijk aan 16,8% van de begroting. Onder deze categorie geboekte uitgaven zijn de uitkering aan Landsbedrijven Afl. 7,8 miljoen, zorg gerelateerde kosten Afl. 6,3 miljoen, afschrijvingen Afl. 9,0 miljoen en beschikbaar gestelde fondsen voor infrastructuur Afl. 5,5 miljoen.

Samenvattend is een grafische weergave van de hierboven toegelichte kostenrealisatie, uitgedrukt in procenten van de vastgestelde begroting 2019 opgenomen.

Grafiek 2.2: Kostenrealisatie per 31 maart 2019 in procenten

Bron: Directie Financiën

2.2. Realisatie kapitaalrekening 2019

De ontvangsten op de kapitaaldienst tot en met 31 maart 2019 bedragen Afl. 10,4 miljoen, wat Afl. 2,7 miljoen (34,8%) meer is vergeleken met het eerste kwartaal 2018. De totale begrotingsrealisatie van de kapitaalontvangsten is gelijk aan 24,5%. De totale kapitaaluitgaven bedragen eind maart 2019 Afl. 4,6 miljoen wat Afl. 1,4 miljoen (-23,4%) minder is dan het eerste kwartaal van 2018. De realisatie van de totale kapitaaluitgaven ten opzichte van de begroting 2019 is gelijk aan 7,4%. De kapitaaldienst boekt aan het einde van het eerste kwartaal 2019 een positief nettoresultaat van Afl. 5,8 miljoen.

Tabel 2.5: Kapitaalrekening per 31 maart 2019 in Afl.

Kapitaal Ontvangsten	t/m 31 maart 2019	t/m 31 maart 2018	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
<i>Verkoop onr. goederen en grond</i>	34.100	-	-	
Kapitaalontvangsten	-	-	-	
<i>Lokale Kredietaflossing</i>	1.291.269	974.281	6.360.000	20,3%
<i>Schenking binnenland</i>	45.533	-	-	-
<i>Schenking buitenland</i>	-	-	-	
<i>Vrijgekomen afschrijvingen</i>	9.024.125	6.734.325	36.096.500	25,0%
<i>Reserves</i>	-	-	-	-
	10.395.027	7.708.606	42.456.500	24,5%

Kapitaal uitgaven	t/m 31 maart 2019	t/m 31 maart 2018	Begroot 2019	% Begrotings-uitputting
<i>Investerings</i>	615.079	901.241	27.318.000	2,3%
<i>Vermogensoverdrachten</i>	1.000.000	1.000.000	5.475.000	18,3%
<i>Lokale kredietverlening</i>	3.029.076	4.162.096	30.000.000	10,1%
	4.644.155	6.063.337	62.793.000	7,4%

Netto resultaat kapitaaldienst	5.750.871	1.645.269	(20.336.500)	-28,3%
---------------------------------------	------------------	------------------	---------------------	---------------

Bron: Directie Financiën

2.2.1 Korte toelichting op de kapitaaldienst per 31 maart 2019

Lokale kredietaflossing

De lokale krediet aflossing bestaat uit ontvangsten uit studieleningen Afl. 1,1 miljoen en Afl. 0,2 miljoen aflossing van een aan APA verstrekte lening. Ten opzichte van vorig jaar is dit een verbetering van 32,5% hetgeen te danken is aan de verbetering in de invorderingsresultaten bij studieleningen.

Vrijgekomen afschrijvingen

De realisatie van de afschrijvingskosten zijn voorlopig geschat naar rato van de begroting 2019 en zijn ultimo maart 2019 gerealiseerd voor 25% ten bedrage van Afl. 9,0 miljoen. Vermeldenswaardig is dat de afschrijvingskosten in de exploitatierekening leiden niet tot uitgaven en worden in de vorm van een vrijval in de kapitaalontvangsten gecompenseerd.

Investeringsen

Aan het einde van het eerste kwartaal 2019 bedraagt de realisatie van de investeringen Afl. 0,6 miljoen, een realisatie van 2,3%.

Vermogensoverdrachten

De kapitaaloverdracht betreft een overdracht aan Post Aruba N.V. en bedraagt in het eerste kwartaal 2019 Afl. 1,0 miljoen. De begrotingsrealisatie is berekend op 18,3%. Vergeleken met het eerste kwartaal 2018 zijn de vermogensoverdrachten gelijk gebleven.

Lokale kredietverlening

Tot aan het einde van het eerste kwartaal 2019 bedragen de verleende lokale kredieten Afl. 3,0 miljoen (studieleningen), wat Afl. 1,1 miljoen (-27,2%) minder is dan hetzelfde kwartaal van vorig jaar. De begrotingsrealisatie is berekend op 10,1%.

3. Financiering en schuldbeleer

3.1. Uitvoering financieringsbevoegdheid

Conform de begroting van het Land voor het dienstjaar 2019 (AB 2018 no.80) is de financieringsbehoefte vastgesteld op Afl. 282,2 miljoen. Van dit bedrag is ca. Afl. 257,4 miljoen geormerkt voor de in dit jaar af te lossen leningen (herfinanciering van bestaande leningen). Dit bedrag is substantieel lager dan het bedrag van Afl. 401,2 miljoen dat in de eerste concepten van de begroting was opgenomen voor herfinancieringen in 2019. Het verschil is het gevolg van een aantal herfinancieringsactiviteiten in het najaar van 2018, w.o. het inzetten van zgn. 'extension options' op buitenlandse leningen. Zodoende heeft het Land in samenwerking met de betreffende financiers de vervalkalender voor de leningen voor 2019 wezenlijk gewijzigd en daarmee alle herfinancieringsrisico's voor dit dienstjaar verwijderd.

Naast de reductie in de omvang van het te financieren bedrag is er tevens voor gekozen om conform advies en in afstemming met de Centrale Bank van Aruba (CBA), de financieringsbehoefte volledig en middels één uitgifte van vier staatsobligaties op de binnenlandse kapitaalmarkt te plaatsen. Op 15 februari 2019 is Afl. 268,3 miljoen aan staatsobligaties uitgeschreven, zoals in Tabel 3.1a Financiering 2019 is opgenomen. Over de nog uit te schrijven Afl. 14,0 miljoen wordt in het najaar besloten.

Tabel 3.1a : Financiering 2019

LB	BEDRAG in Afl.	Note	MKT	Due	INT
AB 2019 no.4	100,000,000	FEB.15.19	BIN	2031	5.25%
AB 2019 no.5	70,000,000	FEB.15.19	BIN	2032	5.50%
AB 2019 no.6	46,283,000	FEB.15.19	BIN	2033	5.75%
AB 2019 no.7	52,000,000	FEB.15.19	BIN	2034	6.00%
	<u>268,283,000</u>				<u>5.55%</u>

Bron: Directie Financiën

Op deze vier nieuwe staatsobligaties met lange looptijden (12 tot 15 jaar) wordt voortaan gemiddeld 5.6% p.a. aan rente betaald; dit resultaat is dus zeer gunstig te noemen. In 2018 werd geleend tegen een gemiddelde rentevoet van 5.9% op leningen met lange looptijden, doch korter dan 12 tot 15 jaar. De keuze voor leningen met lange looptijden is ter uitvoering van de zgn. 'deleveraging path' die in het kader van de schulden-afbouw wordt gevolgd. Gegeven de omvang van de schuldenquote van het Land en gelet op het aflossingsprofiel worden leningen met langere looptijden ingezet als bescherming tegen toekomstige herfinancieringsrisico's.

Zoals genoemd zijn deze middelen bedoeld voor de aflossing van ca. Afl. 257,4 miljoen aan vervallende leningen¹. Deze aflossingen staan in de planning zoals beschreven in Tabel 3.1.b Schuldendienst 2019. De schuldendienst betreft enkel de leningen op de kapitaalmarkt. Financieringsactiviteiten op de geldmarkt, ofwel het inzetten van werkkapitaal gedurende het jaar (w.o. financiering via handelskredieten en schatkistpromessen) maken geen deel uit van de schuldendienst.

¹ Het verschil wordt ingezet ter financiering van het begrotingstekort 2019.

Tabel 3.1b: Schuldendienst 2019

Aflossingen 2019 onderverdeeld naar binnen/buitenland*

	K1	K2	K3	K4	TOTAAL
Binnenland	135,6	1,7	1,7	21,7	160,7
Buitenland	2,8	2,9	2,8	88,3	96,8
Totale aflossingen	138,3	4,6	4,5	110,0	257,4

* PRI is exclusief aflossingen aan schatkistpapier

Rente 2019 onderverdeeld naar binnen/buitenland

	K1	K2	K3	K4	TOTAAL
Binnenland	18,2	43,5	25,2	40,8	127,7
Buitenland	42,1	10,0	42,0	10,2	104,4
Totale rente	60,3	53,5	67,2	51,0	232,0

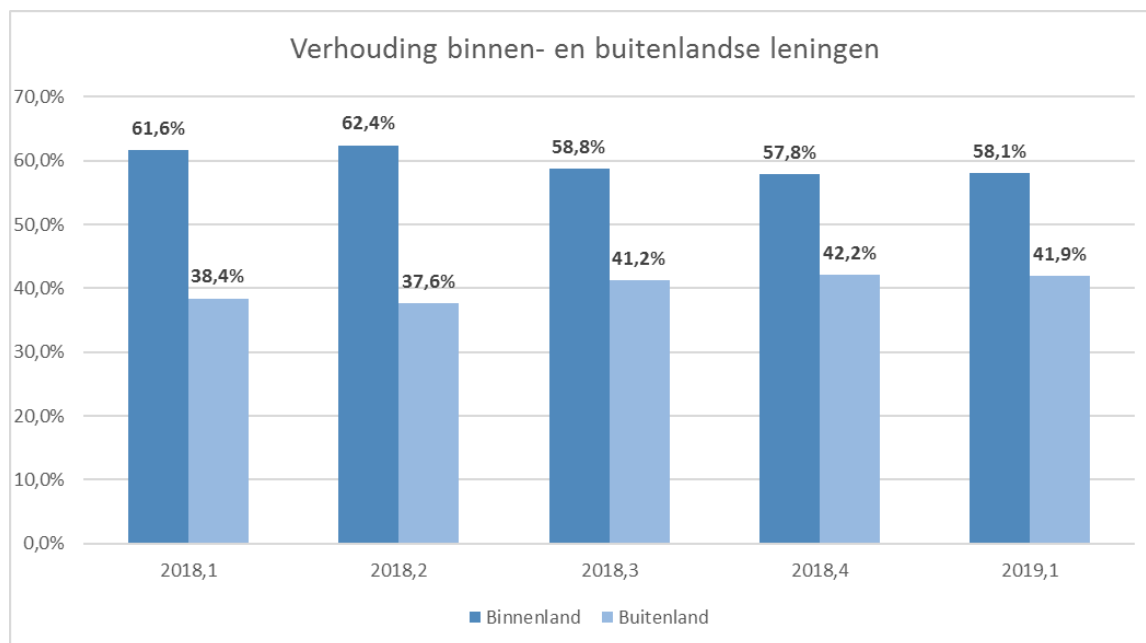
*INT: bij rente wordt ALLE rente meegenomen, incl. schatkistpapier

Bron: Directie Financiën

De tabel met de planning van de rentelasten is daarentegen wel integraal, in die zin dat alle verwachte rentebetalingen in de planning worden meegenomen ongeacht of deze gekoppeld zijn aan financiering op de kapitaal- dan wel geldmarkt.

Naast de 'deleveraging path' en het afdekken tegen herfinancierings-risico's, wordt bij financieringsbesluiten ook gelet op de behoefte om de verhouding tussen de schulden op de binnen- en buitenlandse kapitaalmarkt in evenwicht te houden, met voorkeur voor een hogere proportie aan binnenlandse leningen. Uit grafiek 3.1c is te zien dat de financieringsactiviteiten in dit kwartaal geen noemenswaardige gevolgen hebben gehad op deze verhouding vergeleken met ultimo dienstjaar 2018. De verwachting is dat het aandeel aan binnenlandse leningen pas in het vierde kwartaal licht zal toenemen (als gevolg van het aflossen van Afl. 88,3 miljoen aan buitenlandse leningen).

Grafiek 3.1c: Verhouding binnen- en buitenlandse leningen

Bron: Directie Financiën

3.2. Schuldstand

Om het schuldbeheer meer inzichtelijk te maken wordt onderscheid gemaakt tussen de formele leningen, de kortlopende schulden (werkkapitaal, doorgaans *Unmet Financing Requirement* of UFR) en de latente schulden. De schuldpositie aan het einde van het eerste kwartaal staat in Tabel 3.2: Schuldontwikkeling per kwartaal.

Tabel 3.2: Schuldontwikkeling per kwartaal (in miljoenen Afl.)

	2018 K1	2018 K2	2018 K3	2018 K4	2019 K1
Binnenlandse leningen					
Promessen en kasgeldlening	153,0	203,0	163,0	115,0	-
Staatsobligaties	1.576,2	1.626,2	1.626,2	1.604,4	1.738,8
Onderhandse leningen	497,0	481,9	481,9	466,8	466,8
Overige leningen	252,3	250,7	249,1	247,5	245,8
	2.478,5	2.561,8	2.520,2	2.433,6	2.451,3
Buitenlandse leningen					
Leningen N.I.O.	13,9	12,4	12,3	12,3	11,0
Leningen Rijksbegroting	16,6	15,6	15,6	7,7	9,5
Overige leningen EUR	8,3	7,5	7,4	7,2	6,7
Buitenlandse leningen USD	1.507,0	1.507,0	1.732,0	1.746,6	1.743,9
	1.545,7	1.542,5	1.767,3	1.773,8	1.771,1
Totaal Leningen	4.024,2	4.104,3	4.287,5	4.207,5	4.222,4
% BBP	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8
Kortlopende schulden	169,2	91,8	103,1	80,0	82,6
Extracomptabele schulden - Lease	11,9	11,7	11,6	11,4	11,3
Totaal UFR	181,1	103,5	114,7	91,4	93,9
Totaal schulden	4.205,3	4.207,8	4.402,2	4.298,8	4.316,3
% BBP	76,1%	76,1%	79,7%	77,8%	77,3%
BBP ¹	5.525,7	5.525,7	5.525,7	5.525,7	5.581,0

Bron: Directie Financiën

Ondanks de uitgifte van Afl. 268,3 miljoen aan staatsobligaties is het totaal aan schulden over het eerste kwartaal 2019 enkel met ca. Afl. 17,5 miljoen toegenomen, waarvan Afl. 2,5 miljoen bij de UFR's en Afl. 14,9 miljoen bij de formele leningen. Van de Afl. 268,3 miljoen is conform planning Afl. 138,3 miljoen betaald aan aflossingen, en van het restant zijn alle promessen en kasgeldleningen afbetaald (ca. Afl. 115,0 miljoen). Ondanks de kleine groei bij de schuld op UFR, is de stand van Afl. 94,0 miljoen nog altijd behoorlijk lager dan het gemiddelde Afl. 130 miljoen.

1) Gehanteerd bbp-bedrag is gebaseerd op de door het Centraal Bureau van Statistiek herijkte bbp-cijfers voor de periode 2013-2017 én een groeiveronderstelling van 1% voor het jaar 2018 en 2019.

De leningen zijn ingedeeld overeenkomstig de comptabele richtlijnen zodat ook de aansluiting met de begrotingen en jaarrekeningen van het Land mogelijk is. Hierbij geldt dat de kapitaal- of geldmarkt waarop een lening is geplaatst bepalend is voor de designatie van een lening als zijnde een binnen- of een buitenlandse verplichting. Het domicilie van de schuldeiser speelt daarbij geen rol. Schatkistpromessen en kasgeldleningen worden in bovenstaand tabel steeds meegenomen bij de lokale kapitaalmarktinstrumenten, maar het zijn feitelijk geldmarkt-instrumenten die expliciet bedoeld zijn voor het sturen van werkkapitaal.

3.3. Schuldendienst 2019

In Tabel 3.3: Verloop schuldendienst wordt de realisatie van de schuldendienst bijgehouden. De betalingen aan aflossingen op kapitaalmarktleningen is in het eerste kwartaal conform schema verlopen. Naast de schuldendienst is, zoals reeds vermeld, ook Afl. 115 miljoen aan schatkistpromessen afbetaald. Zulks in het kader van kasbeheer.

Tabel 3.3: Verloop schuldendienst 2019 (in miljoenen Afl.)

2019		Aflossing	Rente	Totaal
Kwartaal 1	real.	138,3	60,6	198,9
Kwartaal 2	proj.	4,6	53,5	58,1
Kwartaal 3	proj.	4,5	67,2	71,7
Kwartaal 4	proj.	110,0	51,0	161,0
Totaal		257,4	232,3	489,8

** PRI is exclusief aflossingen aan schatkistpapier*

**INT: bij rente wordt ALLE rente meegenomen, incl. schatkisapier*

Bron: Directie Financiën.

Noot: Er zijn enige afrondingsverschillen

3.4 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden van het Land bestaan grotendeels uit schulden aan zowel binnen- als buitenlandse handelscrediteuren. Ook de schulden aan overheidsinstellingen en deelnemingen worden in deze categorie ingedeeld. De stand van de kortlopende schulden ligt in het eerste kwartaal 2019 op een historisch laag niveau.

Betalingen uit hoofde van de (lease-)overeenkomst tussen Land Aruba en AREH N.V. worden zowel in de begrotingen als de jaarrekeningen als huurkosten verantwoord. De aan deze overeenkomst verbonden kosten worden in dit verslag volledigheidshalve vermeldt, al is er geen sprake van rentelasten noch aflossingen.

Tabel 3.4: Kortlopende schulden (in miljoenen Afl.)

	2018 K1	2018 K2	2018 K3	2018 K4	2019 K1
<i>Vlottende Passiva:</i>					
UFR - buitenland	10,2	11,0	9,9	11,6	10,4
UFR - binnenland	159,0	80,7	93,2	68,4	72,2
	169,2	91,8	103,1	80,0	82,6
<i>Latente Schulden:</i>					
Huurovereenkomst AREH N.V.	11,9	11,7	11,6	11,4	11,3
Totaal Kortlopende Schulden	181,1	103,5	114,7	91,4	93,9

Bron: Directie Financiën

4. Financieel beheer

Hieronder wordt de stand van zaken van de lopende projecten tot en met maart 2019 gepresenteerd². Bij een activiteit waar er sprake was van een verandering (nieuw project, project is vertraagd of afgerond) wordt dit symbool vóór de statuscode geplaatst: (Δ). Activiteiten waarvan de status aan het einde van het voorgaande kwartaal als 'gereed' zijn vermeld, worden in de daaropvolgende rapportages verwijderd. Noemenswaardige ontwikkelingen in de uitvoering van de projecten worden achter het vakje 'update' kort toegelicht.

Hieronder de status van de activiteiten waarop thans wordt gewerkt.

Tabel 4.1: Volledigheid en transparantie

PEFA Deelgebied	Core Score	Huidige Score	Beoogde Score	
2. Volledigheid en transparantie*				
PEFA INDICATOR 6: Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting	A	B	A	
Acties:				Status³:
Info over financiële activa (investeringen) opnemen in begroting				IU
PEFA INDICATOR 9: Inzicht in financiële risico's zbo's en overheid NV's	B	C	B	
Acties:				Status:
Controle op de rekeningen van de fiscale rapporten die door de autonome overheidsinstellingen en publieke ondernemingen worden geleverd. Daarnaast moet een geconsolideerd overzicht gemaakt worden van de totale fiscale risico's.				IU
<i>Overige projecten onder Volledigheid en transparantie:</i>				
Implementatie fase 1 factuur in Omloop project (FIO) project bij Directie Financiën				(Δ) G
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Ter afronding van de eerste fase van dit project (geautomatiseerde boeking en verwerking van facturen) werd laatste test gedaan en module is in gebruik. - Er zijn een aantal praktische knelpunten gesignaleerd die t.z.t. zullen worden verholpen, maar die de implementatie van FIO niet verstoren. - De planning voor de start van fase 2, waar leveranciers digitaal bij DirFin de facturen moeten inleveren en de autorisatie voor de verwerking en betaling door die desbetreffende overheidsinstellingen ook digitaal moet geschieden moet nog beginnen. 			(Δ) G (Δ) IP

² Het betreft de voortgang van de verrichte activiteiten met betrekking tot de verdere verbetering van het financieel beheer in het algemeen en de PEFA-indicatoren in het bijzonder. Het PEFA-raamwerk bestaat uit standaard hoofdindicatoren die zijn onderverdeeld naar zes deelgebieden. Om zoveel mogelijk aan te sluiten met de in juli 2015 verrichte PEFA Self-Assessment, wordt langs de lijnen van deze zes deelgebieden gerapporteerd over de voortgang van het financieel beheer. De tweede meting is voorlopig uitgesteld. De reden hiertoe is dat thans prioriteit wordt gegeven aan het geïnitieerde traject voor de voorlopige bijzondere financiële verantwoording, op grond van de afspraken zoals vastgelegd in het protocol tussen Aruba en Nederland.

³ Definitie afkortingen: V = Vertraagd/CP = Continu Proces/IP = In Planning/IU = In Uitvoering/ UIE = Uitvoering in Eindfase/ G = Gereed

Tabel 4.2: Beleidsmatig begroten

PEFA Deelgebied	Core Score	Huidige Score	Beoogde Score	
3. Beleidsmatig begroten	B	C+	B	
PI-11: Deelname aan jaarlijkse begrotingsproces				
Actie:				Status:
Pilot project meerjarig begroten met aantal directies				(Δ) UIE
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Pilotproject heeft vertraging opgelopen maar ging met grote stappen vooruit. - Naar verwachting wordt eindverslag in juni 2019 uitgebracht. 			(Δ) UIE
Werkgroep richtlijnen ramingsmethodiek van selecte belastingsoorten				(Δ) V
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Doel: opstellen van een werkprogramma met richtlijnen voor een ramingsmethodiek van selecte belastingsoorten. Verder om de realisatie van de ramingen op structurele manier te analyseren. - Vanwege gesprekken over de belastinghervormingen (tussen de regering, de belastingdienst en het IMF) werden de werkzaamheden van deze werkgroep op een laag pitje gezet, maar toch kan niet worden gesproken van een vertraging, omdat de belastinghervorming het doel van deze werkgroep zal beïnvloeden. 			IU
Intensiveren begrotingsoverleg met begroting coördinatoren van Bureau van alle ministers				CP
Update:	- De voorbereidingswerkzaamheden voor de begroting dienstjaar 2020 zijn reeds geïnitieerd.			(Δ) IU
Reguliere wetgevingsoverleg en permanente (wekelijkse) afstemming tussen Minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur, het Secretariaat van de Ministerraad, Directie Wetgeving & Juridische Zaken, en Directie Financiën. Bevordering van de planning ten aanzien van de voorbereiding en samenstelling van voornoemde documenten. Samenspraak, overleg met Raad van Advies.				CP

Tabel 4.3: Zorgvuldigheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Zorgvuldigheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting	C+	D+	C+	
PI-18: Het beheer van de salarisadministratie				
Actie: IT en Informatiebeveiligingsbeleid formuleren				Status:
Project IT Beleid en Informatiebeveiligingsbeleid. Doelbeschrijving: document waarin het beleid en procedures ten aanzien van het logische toegangsbeheer, wijzigingsbeheer, back-up & recovery en incident management worden vastgelegd.				(Δ) V
Update:	- Project is op een laag pitje gezet en de status wordt derhalve op 'V' gezet.			V
Project Bevorderen Application controls PSA. Doelbeschrijving: bevorderen van de effectiviteit van de ingebouwde controles in de payroll applicatie.				(Δ) V
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - PSA is een upgrade-traject ondergaan en verschillende testen zijn verricht. - DirFin heeft recentelijk ook een apart onderzoek naar de juistheid en volledigheid van gegevens vastgelegd in PSA verricht met als doel de applicatie veel meer te kunnen gebruiken voor het meerjarig begrotingsproces. Bevindingen worden thans met de betrokken bij PSA besproken. 			IU IU
Project verkorting doorlooptijd verplichtingen bij Directie Financiën				V
Update:	- Dit project is technisch klaar maar is nu uitgesteld omdat de chef van de afdeling ter beschikking van het nieuwe kabinet werd gesteld. Vacature is nog niet ingevuld.			
Implementatietraject van het ASYCUDA-systeem van de douane Dit betreft nog de implementatie van het 2de traject van ASYCUDA waar nog verschillende additionele modules moeten worden geïnstalleerd om de productie van management rapportages efficiënter te laten verlopen.				UIE
Update:	- Douane krijgt nog ondersteuning van de UNCTAD.			UIE

	- Het traject ten aanzien van de vastlegging van de administratieve procedures geïnitieerd.	IU
Op basis van de positieve ervaringen met de vorige cursus voor importeurs (inclusief brokers) inzake de vigerende regels en procedures bij import waarvoor certificaten in december zijn uitgereikt, moet nog een derde ronde van de cursus worden gepland.		IP
Declaranten cursus		IU
	- De vierde cursus gaat in september 2018 van start.	IU
Implementatietraject HR Module binnen de Payroll Systeem Aruba		UIE
Update:	- Dit project is geïmplementeerd. - DRH initieerde het trainingstraject voor diensten die deze modulen moeten gaan gebruiken.	UIE
Opvoeren van gescande documenten in de HRM-module van het PSA.		IU
Update:	- Scannen van documenten is gereed, maar project is nog niet 'live' (naar diensten toe gelanceerd). - Er werd besloten dat de digitale documentatie vanaf nu in de HRM-module van de PSA worden bewaard.	UIE
Project functiehuis Land.		V
Update:	- Implementatie nieuw functiehuis wordt 'on-hold' gezet omdat het Beleid Verlaging Personeelskosten nu de prioriteit heeft.	V
Inlopen achterstanden in zowel de heffing als in de invordering (Belastingdienst).		IU
Update:	- De achterstanden in de heffing worden structureel ingehaald en worden nauwlettend voortgezet middels vastgestelde productienormen bij het intoetsen van reeds ingediende aangiften inkomstenbelasting en winstbelasting en versnelde afhandeling van reeds ingediende bezwaarschriften. - De boekjaren 2015 en 2016 staan nog op de planning, medio 2019. - DIMP blijft structureel werken aan het inlopen van achterstanden en intensivering van de invordering. - DIMP krijgt ondersteuning in deze van de IMF.	IU IU IU
Implementatie van een aantal wetswijzigingen om niet alleen diverse processen binnen de Belastingdienst efficiënter te maken, maar tevens de belastingopbrengsten te optimaliseren.		IU
Update:	- Bijeenkomsten ten aanzien van de belastinghervormingen zijn nog in volle gang	IU
Verzorgen van trainingen om vaktechnisch kwaliteit bij de belastingdienst te kunnen waarborgen.		IU
Update:	- De Basis Opleiding Belastingen is op 27 augustus 2018 van start gegaan. - Efficiencyverbetering afdeling Grondbelasting, Afdeling Klant en Object registratie, Afdeling Data-Entry, Afdeling Financiële zaken, Afdeling P&O en werkzaamheden invorderaars i.v.m. de onderlinge afstemming met de afdeling deurwaarderij middels een ketenoverleg. - Afronding 1 ^e fase DIMPLE-project in april 2018, waarbij het belastingproces vanaf registratie tot en met bezwaar en beroep verder is aangescherpt met de laatste technologie op dit gebied voor met name de afdrachtsbelastingen, waardoor de ontvangsten ook sneller en veel efficiënter gerapporteerd kunnen worden.	IU IU UIE

Tabel 4.4: Administratie, vastlegging en verslaggeving

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Administratie, vastlegging en verslaggeving	C+	D+	C+	
PI-25: Kwaliteit en tijdigheid van de jaarrekening				
Jaarrekeningen Land				(Δ) IU
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - De Staten van Aruba heeft de LV Slot van de rekening voor het dienstjaar 2016 (jaarrekening) niet vastgesteld. Staten wordt aanbevolen (door MinFEC) om haar onderzoek behoefte te definiëren/kenbaar te maken en te laten uitvoeren opdat t.z.t. de slot van de rekening kan worden vastgesteld. - Concept-Landsverordening tot vaststelling van de slot van de rekening van de jaarrekening 2017 is aan DWJZ aangeboden maar behandeling in de Staten is vertraagd. - Werkzaamheden ten aanzien van de jaarrekening 2018 zijn geïnitieerd. - ARA krijgt ondersteuning van de SOAB in de controle van de jaarrekeningen. 			V V IU IU
Implementatie project vastlegging administratieve organisatie Directie Financiën in Mavin Rules				(Δ) V
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Mavin Rules heeft een nieuwe versie van de software aan Directie Financiën gepresenteerd. De vernieuwde versie is nog gebruikersvriendelijker en maakt het mogelijk om de data makkelijk voor alle gelederen van de overheid beschikbaar te maken. 			(Δ) V
Standaardisatie van de rekeningschema				V
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Het rekeningschema van het Land wordt bij elke herziening van de Landsverordening Instelling Ministeries (LIM) gewijzigd. Een nieuwe gestandaardiseerd rekeningschema ligt klaar. Implementatie hiervan werd door budgettaire redenen uitgesteld. De uitstel heeft geen negatief effect de samenstelling van de rapportageproducten van het Land. 			V
Besprekingen met MinFEC inzake bestedingsoverzicht per kostensoort per ministerie zodat tijdig dreigende overschrijdingen kunnen worden besproken en indien nodig maatregelen kunnen worden getroffen.				CP
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Directeur Directie Financiën bespreekt in zijn regulier overleg met de MinFEC de maandelijkse kostenontwikkeling per ministerie om tijdig te kunnen bepalen indien maatregelen getroffen moeten worden om begrotingsoverschrijdingen te voorkomen. - Overheidsdiensten zullen ook maandelijks per email hun bestedingsoverzicht per email ontvangen. Zij krijgen dit nog steeds alleen op verzoek. Dit gebeurt nog niet automatisch. 			CP (Δ) V
e-Government Project (project o.l.v. de Chief Innovation Officer van het bureau MinAZ): het is de intentie dat in de komende jaren de overheid haar dienstverlening digitaliseert. Doel: kleinere en efficiëntere overheid; burger wordt sneller geholpen; minder regels en administratieve lasten; een aanvraag doen is eenvoudiger.				IU
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - De noodzaak om tot een uniek nummer per individu te komen is duidelijk. Ministerie AZ trekt dit project (onderzoek naar introductie van een digi-nummer). - Arubaans e-Government road map met het doel om fase 1 van de ontwikkelingsfase nog in uitvoering. - 'Quick-wins' identificeren op basis van het reeds verrichte Digital Assessment is thans in uitvoering: t.a.v. inkoopbeleid voor IT-software/hardware en diensten, en de centralisatie van diverse software en licenties die tot kostenbesparing en efficiëntie leiden (bijvoorbeeld Decos/Join en Microsoft Office). 			IP IU IU

Tabel 4.5: Extern toezicht en controle

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Extern toezicht en controle	C+	D+	C	
PI-26: Reikwijdte, aard en aanbevelingen externe audits				
Nulmeting op de controleerbaarheid van de jaarrekening van het Land.				IU
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - De CAD heeft haar plan van aanpak om een 'nulmeting' te doen op de controleerbaarheid van de jaarrekening van het Land afgerond en met de MinFEC besproken. Een tijdslijn wordt thans besproken. <ul style="list-style-type: none"> o Plan werd goed bevonden, aantal randvoorwaarden en de strategie om dit traject te outsourcen (e.g. SOAB) werden goed bevonden. o Doel van de nulmeting is om op basis van een prioritering van onderzoeksgebieden, deelrapporten uit te brengen waarin eventuele knelpunten worden opgenomen en ook aanbevelingen worden gedaan die door de desbetreffende diensten verholpen moeten worden. o Het betreft een integraal plan om op structurele wijze tot een controleerbare jaarrekening te komen en gaandeweg dat ook uiteindelijk de jaarrekening van het Land gecertificeerd kan worden. - Gesprekken tussen de MinFec, DirFin en de CAD om op een kortere termijn een getrouwheidsverklaring te kunnen geven (bijzonder onderzoek) ten aanzien van het resultaat van het Land ten behoeve van de Staten van Aruba en de CAft: Grondslagen zijn vastgelegd! - SOAB gaf reeds een eerste kostenindicatie voor de te verrichten audits verzoek voor formele offerte is uitgezet. - Nieuwe tijdslijn (bijzonder onderzoek, interim audits, nulmeting van de CAD, controle van jaarrekening. 			(Δ) G
				G
				IU
				(Δ) G
				(Δ) IP
Update:	<ul style="list-style-type: none"> - Thans wordt een plan van aanpak samengesteld hoe de gesignaleerde knelpunten t.a.v. de post MvA verholpen kunnen worden. Het gaat er met name om, om de MvA module in boekhoudkundige applicatie van het Land te gaan gebruiken. - Module wordt in 2019 aangeschaft. 			(Δ) V

Algemeen

Ten overvloede, in de komende periode wordt prioriteit gegeven aan de planning en uitvoering van aantal werkzaamheden ten aanzien van de nulmeting van de controleerbaarheid van de jaarrekeningen (werkzaamheden die door de CAD worden verricht). Verder zal het Land ondersteuning van de SOAB verkrijgen om in 2021 een bijzondere onderzoeksverklaring te kunnen overleggen.

5. Liquiditeitsoverzicht

De onderstaande tabel presenteert de liquiditeitsrealisatie over het eerste kwartaal 2019 en de verwachtingen voor de rest van dit jaar. Zoals gebruikelijk wordt bij het opstellen van de eerste projectie minimaal afgeweken van de in de begroting gemaakte aannames en opgenomen bedragen. Aanpassingen in de aannames en wijziging van projecties worden, waar nodig, vanaf het tweede kwartaal verwerkt.

In het eerste kwartaal zijn er bij de operationele resultaten geen opmerkelijke ontwikkelingen te signaleren anders dan een positieve ontwikkeling in de dekkingsgraad van de operationele kosten. In dezelfde periode in 2018 werd 85% van de operationele uitgaven gedekt door de ontvangsten; in het eerste kwartaal van dit jaar is dat gestegen naar 90%. Alhoewel er een duidelijke toename is te zien op alle uitgavenposten, is deze groei nog altijd kleiner dan de groei aan de ontvangstenkant. Dit resultaat is grosso modo een vroege indicatie van een inkrimping van het operationeel tekort.

Op financieringsvlak is te zien dat er enkel op de binnenlandse markt is gefinancierd, middels de uitgifte van staatsobligaties en wel voor een bedrag van Afl. 268,3 miljoen. Hiervan is Afl. 253,3 miljoen gebruikt is voor de aflossing van vervallende leningen (Afl. 138,3 miljoen) en schatkistpromessen (Afl. 115,0 miljoen).

Voor de presentatie van de liquiditeitsstromen wordt gebruik gemaakt van het door de Centrale Bank van Aruba in haar publicaties gehanteerde "Government Financial Operations"-formaat. Een volledige aansluiting met de begroting is niet direct mogelijk, omdat verschillende stelsels aan de verschillende overzichten ten grondslag liggen. De doelstelling achter het bestaan van dit overzicht is niet om de begroting te kunnen volgen, maar om de inzet van het werkkapitaal van het Land inzichtelijk te maken. Alle in Tabel 5.1: Liquiditeitsrealisatie 2019 overzicht opgenomen bedragen, inclusief de bedragen over voorgaande periodes, zijn voorlopige cijfers.

Tabel 5.1: Liquiditeitsrealisatie 2019

2019	JAN	FEB	MAR	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
<i>in AFL miljoen</i>												
	<i>real.</i>	<i>real.</i>	<i>real.</i>									
1. Ontvangsten												
1. Directe belastingen	54,51	33,84	29,39	31,76	117,47	43,16	41,69	30,68	43,92	26,83	49,14	86,00
2. Indirecte belastingen	54,79	48,59	46,20	45,55	47,74	44,66	45,89	55,79	54,61	51,73	56,55	61,79
3. Niet-belastingontvangsten	2,19	1,98	0,79	1,84	28,82	28,79	1,70	9,24	4,22	9,10	7,90	3,38
4. Overige ontvangsten	13,06	21,41	8,10	13,72	10,09	9,59	8,71	6,81	12,07	9,15	9,72	10,20
TOTAAL:	124,56	105,81	84,48	92,87	204,11	126,20	98,00	102,52	114,82	96,81	123,30	161,37
2. Uitgaven												
1. Salarissen	36,81	29,00	29,64	27,38	27,49	50,50	27,89	34,36	26,88	27,42	34,61	27,80
2. Werkgevers bijdrage	8,76	8,78	8,93	8,27	8,25	8,43	8,31	8,21	7,93	7,72	7,85	7,41
3. Salaris subsidie	11,22	9,24	12,85	8,64	10,73	15,29	9,61	11,23	9,09	9,96	11,21	9,77
4. Goederen en diensten	14,55	28,93	19,17	3,74	21,34	18,64	11,45	14,40	12,48	24,22	19,84	19,68
5. Rente	8,32	22,69	29,57	6,28	13,11	34,12	16,78	13,81	36,62	13,27	15,19	22,59
6. Ontwikkelingsfonds	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7. Investerings	1,37	3,00	3,24	0,31	0,75	1,32	1,05	1,69	1,61	3,26	3,84	5,87
8. Verrek., uitk. en bijdragen	4,24	0,00	0,00	42,34	14,70	14,70	14,70	0,00	0,00	21,51	0,00	0,00
9. Overdrachten en subsidies	16,50	24,76	18,53	14,72	17,69	31,84	14,47	17,21	12,95	23,69	11,55	32,10
10. Items n.i.e.	0,45	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL:	102,22	126,40	121,95	111,67	114,06	174,86	104,26	100,90	107,56	131,07	104,08	125,21
3. Leningen minus												
1. Leningen	2,16	0,66	0,43	0,00	2,14	1,55	9,40	6,07	0,38	0,25	2,07	4,90
2. Aflossingen	1,26	0,33	0,44	0,60	0,52	0,39	0,46	0,52	0,37	0,66	0,40	0,42
TOTAAL:	0,90	0,33	(0,00)	(0,60)	1,62	1,16	8,94	5,55	0,01	(0,41)	1,67	4,49
4. Net buitenlands kapitaal												
1. Leningen buitenland	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Aflossingen buitenland	0,06	0,00	2,70	0,00	0,21	2,70	0,07	0,00	2,70	0,00	82,65	5,67
TOTAAL:	(0,06)	0,00	(2,70)	(0,00)	(0,21)	(2,70)	(0,07)	(0,00)	(2,70)	(0,00)	(82,65)	(5,67)
5. Net binnenlands kapitaal												
1. Leningen binnenland	0,00	268,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,00	55,00	0,00
2. Aflossingen binnenland	0,56	224,45	25,56	0,57	0,57	0,57	0,57	0,58	0,58	20,48	0,58	0,59
TOTAAL:	(0,56)	43,83	(25,56)	(0,57)	(0,57)	(0,57)	(0,57)	(0,58)	(0,58)	34,52	54,42	(0,59)
Eindsaldo	70,13	93,04	27,32	8,54	96,19	43,11	27,27	22,76	26,72	27,39	16,72	42,13

Bron: Directie Financiën

Noot: Alle bedragen zijn voorlopige cijfers

6. Collectieve Sector

Het Centraal Bureau Statistiek (CBS) heeft op 22 februari 2017 zijn definitieve "Advies met betrekking tot de collectieve sector Aruba" uitgebracht. Conform de "Afspraken tussen de regeringen van Aruba en Nederland over de openbare financiën van Aruba" lid IX, d.d. 2 mei 2015, heeft de voormalige minister van Financiën op 31 maart 2017 het CBS-advies met een voorstel over de Collectieve sector Aruba voor de jaren 2017 en 2018 voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (MinBZK). MinBZK heeft middels brief van 8 mei 2017 ingestemd met dit voorstel. Voor de begrotingsjaren 2017, 2018 en 2019 (voorlopig) behoren de navolgende instellingen tot de collectieve sector Aruba:

- Land Aruba
- Uitvoeringsorgaan Algemene Ziektekostenverzekering (AZV)
- Sociale Verzekeringsbank (SVB)
- Aruba Tourism Authority (ATA)
- Universiteit van Aruba (UA)
- Serlimar
- Stichting Education Profesional Basico (SEPB)

Onderstaande tabel presenteert de voorlopige opbrengsten, kosten, het operationeel resultaat en projectie per 31 maart 2019.

Tabel 6.1: Exploitatieresultaat collectieve sector per 31 maart 2019

	Opbrengsten 31 maart 2019	Kosten 31 maart 2019	Resultaat 31 maart 2019	Projectie resultaat 31 december 2019
Land Aruba	316.358.437	315.109.605	1.248.832	(4.413.600)
AZV	118.917.210	117.001.099	1.916.111	(24.860.689)
SVB	89.745.135	83.949.194	5.795.941	10.357.085
ATA	35.106.600	18.193.300	16.913.300	8.420.000
UA	3.433.118	3.504.289	(71.170)	(580.480)
Serlimar	6.885.206	9.671.814	(2.786.608)	(1.296.000)
SEPB	5.548.385	5.593.119	(44.734)	(606.174)
Totalen	575.994.091	553.022.419	22.971.672	(12.979.858)

Bron: Collectieve sector

Noot: Bedragen zijn voorlopige cijfers

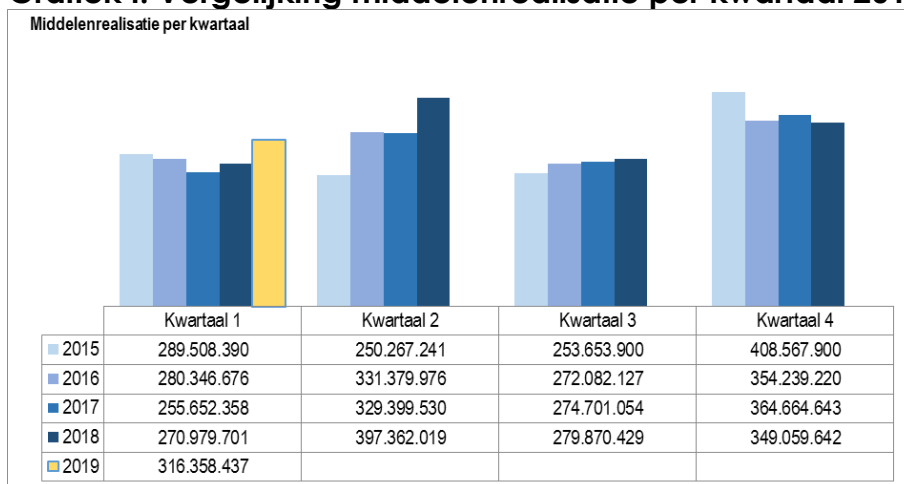
BIJLAGE: I

Tabel I: Kerncijfers financiering en schuldbeheer

Bedragen in Afl.x1 mln.	t/m 31 maart 2019	Begroot 2019	t/m 31 maart 2018
Land Aruba			
Financieringsbehoefte	-131,3	-282,2	-120,8
Aflossingen	138,3	257,4	74,7
Financieringssaldo Land Aruba	7,0	-24,8	-46,2
Collectieve sector			
Financieringsoverschot Collectieve sector	28,7		
Tekort t.o.v. BBP (CBS): Afl. 5.581,0 mln.	0,5%		

Bron: Directie Financiën & voorlopige cijfers exploitatieresultaat ontvangen van collectieve sector (zie verder hoofdstuk 6).

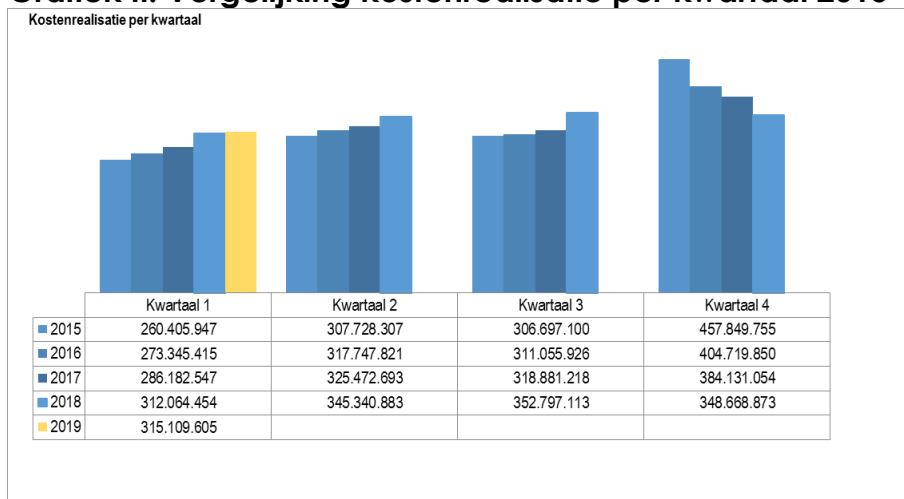
Grafiek I: Vergelijking middelenrealisatie per kwartaal 2015 - 2019

Bron: Directie Financiën

Cijfers 2014 t/m 2017 zijn cfm. Jaarrekeningen van Land Aruba. Cijfers 2018 en 2019 zijn voorlopige cijfers uit Uitvoeringsrapportages.

Grafiek II: Vergelijking kostenrealisatie per kwartaal 2015 - 2019

Bron: Directie Financiën

Cijfers 2015 t/m 2017 zijn cfm. Jaarrekeningen van Land Aruba exclusief afschrijvingskosten. Cijfers 2018 en 2019 zijn voorlopige cijfers uit de Uitvoeringsrapportages.

BIJLAGE: II

In dit onderdeel van de uitvoeringsrapportage wordt stilgestaan bij de bevindingen van het in juni 2018 geaccordeerde beleidsplan ter verlaging van de personeelslasten van het Land (BVP). Het BVP is een addendum aan het in februari 2018 gepresenteerde Financieel-Economisch Memorandum (FEM) waarbij Land Aruba zijn nieuw meerjarig financieel economisch beleid bekend maakte. Het BVP geeft indicatief aan, dat indien geen hindernissen op de (implementatie)weg worden ondervonden, dat het Land minimaal Afl. 3,0 miljoen per jaar (cf. FEM) of zelfs hoger dan dit (cf. BVP) zou kunnen besparen op het onderdeel personeelslasten. Alvorens de resultaten van BVP aan de orde komen, dient vermeld te worden dat de operationalisering van de 7-beheersinstrumenten genoemd in het BVP pas in augustus 2018 op gang kwamen. Deze kwartaalrapportage toont de resultaten over drie maanden tijd aan (eerste kwartaal 2019).

Herijkte BVP-targets

Hieronder treft men de in de UR 3-2018 herijkte BVP-targets waarop in 2019 gestuurd wordt. De pro memorie (PM) bedragen zullen ingevuld worden nadat de ministerraad besluiten heeft genomen aangaande de mate van inzet van de reeds genoemde additionele beheersmaatregelen.

Beheersinstrument

	2019	2020	2021
1. Plafondverlaging indienstnemingen	PM	PM	PM
2. Aflopende arbeidscontracten	-0,15	-0,12	-0,04
3. Elimineren van automatisme in periodieken en bevordering	-0,06	-0,15	-0,20
4. Verlaging overwerkkosten	-1,14	-1,30	-1,50
5. VUT-regeling	-0,46	-0,85	-0,65
6. Uitstroom gepensioneerden met limitatief vervulling vacature	-0,60	-0,70	-0,80
7. Uitstroom overige redenen	-1,32	-1,32	-1,32
Totaal te verwachten besparing:	-3,72+PM	-4,4+PM	-4,5+PM

Bron: DRH

Noot: Alle genoemde bedragen zijn in AFL. miljoenen.

Resultaten monitoring BVP

In het eerste kwartaal 2019 is een besparing van Afl. 5,3 miljoen geboekt. Onderstaande tabel geeft de resultaten per beheersinstrument weer.

Beheersinstrument

	2018		2019		2020	2021
	Target	Realisatie Jaar	Target	Realisatie Kw 1	Target	Target
1. Plafondverlaging indienstneming	-2,80	0,60	PM	-4,03	NvT	NvT
2. Aflopende arbeidscontracten	-0,69	-0,02	-0,15	-0,86	-0,12	-0,04
3. Elimineren van automatisme in periodieken en bevordering	-0,01	-	-0,06	-	-0,15	-0,20
4. Verlaging overwerkkosten	-1,14	1,33	-1,14	-0,07	-1,30	-1,50
5. VUT-regeling	-0,20	-0,01	-0,46	-	-0,85	-0,65
6. Uitstroom gepensioneerden met limitatief vervulling vacature	-0,59	-0,11	-0,60	-	-0,70	-0,80
7. Uitstroom overige redenen	-2,29	-0,05	-1,32	-0,35	-1,32	-1,32
Totaal omvang matigend effect op de personeelslasten	-7,72	1,74	-3,73	-5,31	-4,44	-4,51

Bron: DRH en Directie Financiën

Noot: (1) Een minteken (-) is indicatie van een besparing.

(2) Alle genoemde bedragen zijn in AFL miljoenen.

Ad. 1 Beperking indienstneming

Voor 2019 is in totaal Afl. 7,5 miljoen begroot voor goedgekeurde vacatures (inclusief roll-over van 2018). Van het bedrag van Afl. 7,5 miljoen is tot met eind maart 2019 een totaalbedrag van Afl. 3,5 miljoen gebruikt aan indienstnemingen. Dus de besparing tot eind maart 2019 is Afl. 4,0 miljoen aan indienstnemingen.

Ad. 2 Aflopende arbeidscontracten

In totaal zijn in de periode januari tot en met maart 2019, 20 contracten ten bedrage van Afl.-0,9 miljoen van rechtswege verlopen.

Ad. 3 Elimineren van automatisme in periodieken en bevordering

Zoals in de vorige rapportage is aangegeven vergt dit instrument een aanloopperiode en is er op dit rapportagemoment nog geen besparing te vermelden.

Ad. 4 Verlaging overwerkkosten

Met dit instrument dient gewaarborgd te worden dat de uitbetalingen aan overwerk bij zowel de administratieve en als de executieve diensten begrensd wordt. Uit de monitoring is gebleken dat in het eerste kwartaal 2019 een besparing is geboekt van Afl. -0,1 miljoen ten opzichte van dezelfde periode voor 2018.

Ad. 5 VUT-regeling

In 2019 is er op 1 maart een nieuwe VUT-regeling opengesteld waarbij de ambtenaren per 1 mei 2019 in aanmerking kunnen komen voor VUT. Echter is de looptijd hiervan tot en met 30 april waardoor deze geen invloed heeft gehad op besparingen in het eerste kwartaal. De besparingen zullen in een volgende rapportage kenbaar gemaakt worden.

Ad. 6 Uitstroom gepensioneerden met limitatief vervulling vacature

Met dit instrument wordt gewaarborgd dat de functies van ambtenaren die wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd afvloeien, zeer limitatief worden vervuld. Er was geen uitstroom van ambtenaren die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt in de periode januari tot en met maart 2019.

Ad. 7 Uitstroom overige redenen

	Aantal	Besparing
Op eigen verzoek	3	-0,12
Disciplinaire straf	0	-
Overlijden	3	-0,18
Anders	2	-0,05
Totaal	8	-0,35

Bron: DRH

Noot: Alle genoemde bedragen zijn in AFL miljoenen.

De uitstroom wegens overige redenen in de periode van januari tot en met maart 2019 levert een besparing van Afl. -0,4 miljoen op voor de rest van 2019.

Minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur

L.G.Smith Blvd. 76 Oranjestad, Aruba

Tel. (297) 528 4900

